Łódź w systemie powiązań międzynarodowych

1. EUROPEJSCY PARTNERZY ŁODZI

Anita Baraniak, Ewa Klima

3. ŁÓDŹ W SYSTEMIE MIĘDZYNARODOWYCH POWIĄZAŃ GOSPODARCZYCH - INWESTYCJE ZAGRANICZNE W ŁODZI

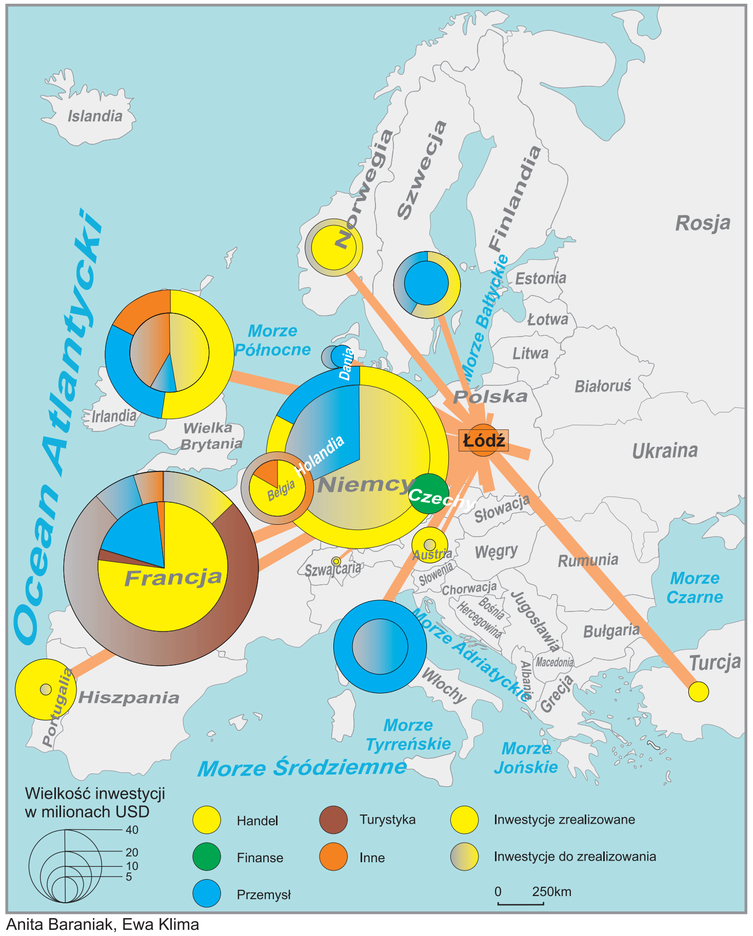

Anita Baraniak, Ewa Klima

2. MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA ŁÓDZKICH UCZELNI

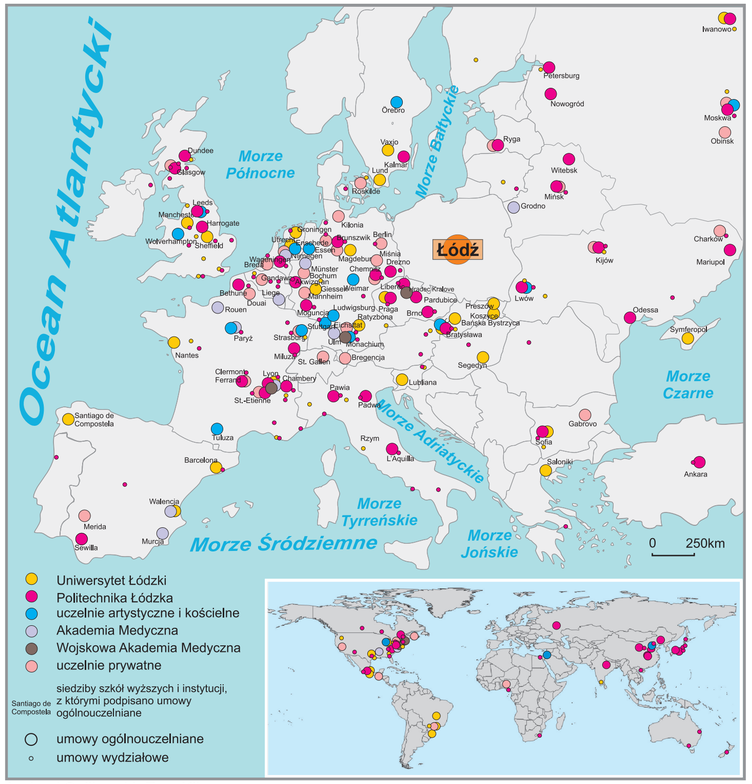

Andrzej Suliborski, Ewa Klima

4. FUNKCJE ŁODZI NA TLE MIAST EUROPEJSKICH

Funkcje przemysłowe
- Metalurgiczny
- Maszynowy
- Chemiczny
- Włókienniczy
- Spożywczy
- Różne

Funkcje usługowe
- Komunikacyjna
- Wielki port morski
- Mały lub średni port morski
- Wielki port lotniczy
- Finansowo-handlowa
- Kulturalno-naukowa
- Administracyjna
- Turystyczna

B. Bitola
B.L. Banja Luka
M. Maribor
Mołd. Mołdawia

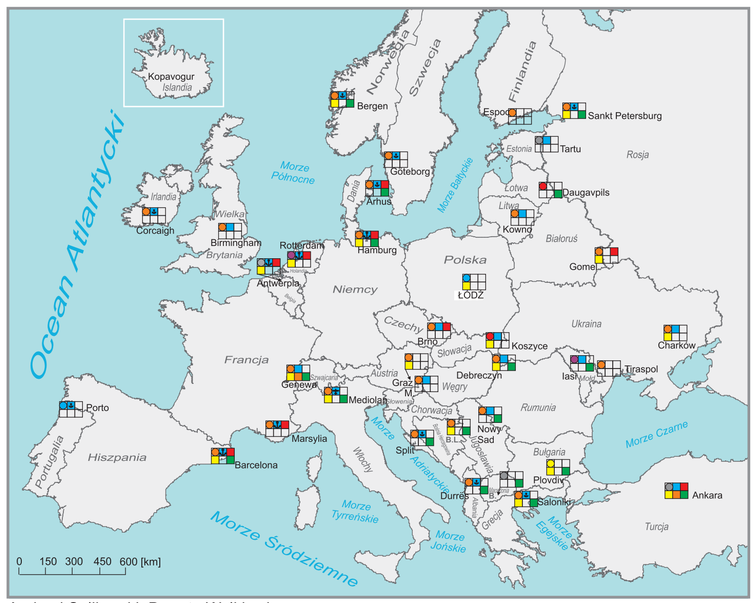

Andrzej Suliborski, Danuta Walkiewicz

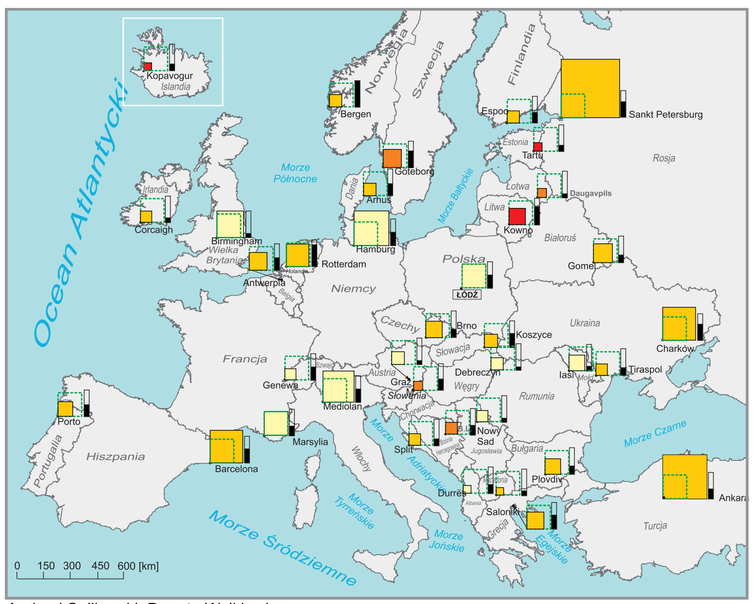

Andrzej Suliborski, Danuta Walkiewicz

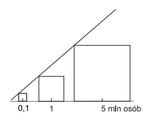

Powierzchnia kwadratów jest proporcjonalna do liczby mieszkańców

Odsetek ludności kraju
- Powyżej 7,0
- 5,1-7,0
- 3,1-5,0
- 1.1-3,0
- Liczba ludności Łodzi
- Odsetek ludności największego miasta

B. Bitola
B.L. Banja Luka
M. Maribor
Mołd. Mołdawia

ATLAS MIASTA ŁODZI

XLVIII

Plansza XLVIII . Łódź w systemie powiązań międzynarodowych

Anita Baraniak, Ewa Klima, Andrzej Suliborski, Danuta Walkiewicz

Mapa 1: Europejscy partnerzy Łodzi

Mapa „Europejscy partnerzy Łodzi" wykonana została na podstawie materiałów źródłowych, które uzyskano we wrześniu 2001 r. z Urzędu Miasta Łodzi – Wydziału Promocji i Rozwoju Miasta Łodzi, Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego, jak również z jednej agencji pozarządowej – Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Zebrane materiały zawierały, obok listy państw i regionów współpracujących z Łodzią, również datę podpisania umowy, cel współpracy i opis realizacji poszczególnych wizyt.

Łódź, jak i województwo łódzkie, ma szeroki zakres różnorodnych powiązań partnerskich w całej Europie, które promują miasto i region oraz służą do rozwoju wzajemnej współpracy kulturalnej i gospodarczej. Związki partnerskie Łodzi, regionu łódzkiego i agencji pozarządowej z europejskimi miastami są następujące.

Najwięcej międzynarodowych umów i porozumień partnerskich ma miasto Łódź. Spośród 14 podpisanych umów partnerskich 11 przypada na miasta Europy Wschodniej, z którymi Łódź współpracuje nieprzerwanie od 1992 r. Należą do nich: Iwanowo, Kaliningrad, Odessa, Mińsk, Rustawi, Kiszyniów, Petersburg, Czerniowice, Dniepropietrowsk, Ryga i od 2001 r. również Wilno. Program współpracy jest bardzo szeroki i obejmuje porozumienia dotyczące wymiany i współpracy gospodarczej, udziału w międzynarodowych targach handlowych i turystycznych, a także festiwalach, szkoleniach i spotkaniach integracyjnych, służących podtrzymywaniu wzajemnej tolerancji. W zakresie współpracy gospodarczej największe znaczenie dla Łodzi mają miasta: Iwanowo, Mińsk, kulturalnej: Kaliningrad, Odessa, Rustawi, Kiszyniów i Ryga, natomiast we współpracy edukacyjno-społecznej: Wilno i wspomniana już Odessa.

Z krajów Europy Zachodniej miastami partnerskimi Łodzi są: Stuttgart, Chemnitz, Lyon, Tampere, Orebro, Murcia i Barreiro. Program tej współpracy jest również bardzo szeroki i, podobnie jak w przypadku miast Europy Wschodniej, dotyczy przede wszystkim:

– gospodarki (Orebno, Lyon, Stuttgart, Chemnitz) – organizowanie wzajemnych szkoleń i przedsięwzięć gospodarczych,

– kultury (Tampere, Orebno, Lyon i Stuttgart) – organizowanie wystaw, koncertów, przedstawienia teatralnych i pokazów filmowych,

– wymiany edukacyjno-społecznej (Tampere, Orebno, Lyon, Stuttgart i Chemnitz) – zespołów studenckich i naukowych, organizacji konferencji i seminariów naukowych; warto tu nadmienić, że program ten dotyczy nie tylko szkół wyższych, ale również szkół średnich, takich jak: XXI LO, I LO, XXXII LO.

Ważne miejsce we współpracy zagranicznej miasta zajmuje problematyka ochrony środowiska naturalnego. Wydział Ochrony Środowiska Miasta Chemnitz podjął współpracę w tym zakresie z wydziałem pokrewnym UM Łodzi.

Do miast partnerskich Łodzi należą również trzy pozaeuropejskie miasta: Tel Aviv, Puebla i Tianjin.

Województwo łódzkie ma podpisane jedynie trzy umowy o wzajemnej współpracy. Z krajów europejskich są to: województwo Csongrad na Węgrzech i Tatarstan, gdzie porozumienia partnerskie dotyczą rozwoju przedsiębiorczości, ochrony środowiska, edukacji i rolnictwa.

Swoich partnerów regionalnych ma także Sejmik Województwa Łódzkiego. Umowy partnerskie o współpracy zostały podpisane z pięcioma regionami i województwami, w tym zarówno z Europy Zachodniej: Region Piemont – Włochy, województwo Orebro – Królestwo Szwecji i Region Styria – Republika Austrii, jak i Wschodniej: Obwód Witebski – Republika Białorusi i Obwód Saratowski – Federacja Rosyjska. Umowy służą wymianie doświadczeń i informacji w dziedzinie ochrony środowiska, ochrony zdrowia, kultury, turystyki i sportu, a także służą wspieraniu i rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw, aktywizacji bezrobotnych, jak również właściwego wykorzystania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Obok oficjalnych umów partnerskich, województwo łódzkie ma również wiele kontaktów nieoficjalnych, na które brak formalnych dokumentów o współpracy. Należą tu: Land Badenia Wirtembergia – Niemcy, Hajdu-Bihar – Republika Węgierska i Murcja – Królestwo Hiszpanii.

Współpraca Łódzkiej i Lyońskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, w ramach umów partnerskich między miastami, przyczyniła się do utworzenia w Łodzi jednej z wielu organizacji pozarządowych – Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Agencja ta, podobnie jak miasto i województwo, ma swoich partnerów regionalnych, z którymi realizuje wiele programów. Dotyczą one m.in.: wzmocnienia strefy przemysłowej w regionie łódzkim poprzez tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, rozwijanie działań innowacyjnych, waloryzowanie potencjału naukowego i technologicznego, obsługi inwestorów zagranicznych i pośrednictwa w handlu zagranicznym. Głównymi partnerami Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego są: Lyońska Izba Przemysłowo-Handlowa, CDR Cooperation & Regional Development SA, Dniepropietrowska Agencja Rozwoju Gospodarczego.

Mapa 2: Międzynarodowa współpraca łódzkich uczelni

Mapa przedstawia zasięg terytorialny współpracy łódzkich uczelni wyższych i liczbę partnerów w poszczególnych krajach europejskich w sposób syntetyczny. Wszystkie dane zostały zaczerpnięte z wydanego przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe w 2001 r. *Informatora nauki łódzkiej, Szkoły wyższe*.

Łódź jest siedzibą siedmiu państwowych i jedenastu niepaństwowych uczelni. Proponują one kształcenie na 42 wydziałach. Najstarszą uczelnią jest Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Łódzkiej założone już w 1921 r., aż dziesięć szkół powstało po roku 1989. Liczba wszystkich studentów wynosi ponad 89 tys.

Największą uczelnią w mieście jest Uniwersytet Łódzki, w którym studiuje blisko 35 tys. osób, co stanowi około 40% wszystkich studentów Łodzi. W tej uczelni pracuje ponad 2 tys. nauczycieli akademickich. Średnio jeden pracownik zajmuje się 17 studentami. Wskaźnik ten jest dużo wyższy na uczelniach artystycznych – przeciętnie jeden nauczyciel na 6 studentów i znacznie niższy w szkołach niepaństwowych – jeden nauczyciel na 25 studentów. Drugą pod względem wielkości uczelnią jest Politechnika Łódzka, na której studiuje blisko 18 tys. osób.

Spośród 18 łódzkich szkół wyższych 13 ma prawo do nadawania stopnia magistra. Wszystkie szkoły państwowe mogą nadawać stopnie doktora i doktora habilitowanego, natomiast szkoły artystyczne – odpowiednio kwalifikacje I i II stopnia (tab. 1).

Niemal wszystkie uczelnie współpracują z jednostkami zagranicznymi. Łączna liczba podpisanych umów partnerskich (na poziomie uczelni i wydziałów) wynosi 368. Najbardziej aktywne we współpracy zagranicznej są Politechnika Łódzka – 142 umów i Uniwersytet Łódzki – 93 umowy. Wśród szkół niepaństwowych najwięcej umów podpisała Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna – 41.

Tabela 1. Podstawowe dane o uczelniach wyższych w Łodzi

Nazwa uczelni	Rok założenia	Liczba wydziałów	Liczba studentów	Liczba nauczycieli akademickich (etatów)	Nadawane tytuły i stopnie*	Liczba umów o bezpośredniej współpracy z jednostkami akademickimi	Udział w programie SOCRATES
Uniwersytet Łódzki	1945	11	34 636	2013,58**	licencjat, magister, doktor, doktor habilitowany	93	tak
Politechnika Łódzka	1945	9	17 980	1486	licencjat, magister, inżynier, doktor, doktor habilitowany	142	tak
Akademia Medyczna	1950	2	2 957	949	licencjat, magister, lekarz, doktor, doktor habilitowany	22	tak
Wojskowa Akademia Medyczna	1957	1	2 369	386	magister, lekarz, doktor, doktor habilitowany	11	nie
Akademia Sztuk Pięknych	1945	4	1 280	161	licencjat, magister, kwalifikacje I i II stopnia	6	nie
Akademia Muzyczna	1945	4	615	166	licencjat, magister, kwalifikacje I i II stopnia	3	nie
Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna	1948	4	850	108	licencjat, magister, Kwalifikacje I i II stopnia	6	nie
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna	1993	6****	7 711	272	licencjat, inżynier, magister	41	tak
Wyższa Szkoła Marketingu i Biznesu	1994	1	1 860	133	licencjat	4	tak
Wyższa Szkoła Kupiecka	1994	2****	3 536	180	licencjat, magister	15	nie
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej	1995	1	757	11	licencjat	6	nie
Wyższa Szkoła Informatyki	1997	3	5 225	181	licencjat, inżynier	1	nie
Wyższa Szkoła Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń	1997	2	739	19	licencjat	–	nie
Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych	1997	2****	823	30	licencjat, magister	5	nie
Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania	1996	3****	641	31	licencjat	1	nie
Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania	1995	3****	7000	240	licencjat, magister	8	nie
Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Łódzkiej	1921	2****	110	48	magister	0	nie
Uniwersytet Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Filia w Łodzi	1989	3****	221	35	licencjat, magister	4	nie
Suma	X	42	89310	4436		368	X

* nie dotyczy wszystkich wydziałów, ** czerwiec 2000, **** kierunki, ***** dotyczy Łodzi.

W ramach współpracy realizowane są: wspólne programy badawcze, intensywne kursy i szkolenia, wymiana studentów i pracowników, doskonalenie i unowocześnianie programów i systemów nauczania.

Łódzkie uczelnie mogą prowadzić współpracę międzynarodową m.in. dzięki programom Unii Europejskiej, takim jak: SOCRATES, 5 Program Ramowy Badań i Rozwoju Technologicznego, TEMPUS i innym.

Wymiana młodzieży i pracowników wspierana jest również z funduszy rządowych państw zainteresowanych oraz z funduszy instytucji pozarządowych. Do najprężniejszych zaliczyć można niemieckie DAAD i Bosche, amerykańskie Foulbright Foundation i Open Society Foundation, japońskie MONBUSHO i wiele innych.

Współpraca odbywa się głównie z krajami europejskimi. Dominują uczelnie z Niemiec, Francji, Holandii i Wielkiej Brytanii. Część szkół ma podpisane umowy z partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej i krajami dawnego ZSRR. Nie brak również uczelni z innych stron świata. Łódzcy naukowcy współpracują z kolegami z Chin, Meksyku, Stanów Zjednoczonych, Nigerii, Indii, RPA, Kanady, Australii czy Nowej Zelandii (tab. 2).

Tabela 2. Współpraca łódzkich uczelni z krajami pozaeuropejskimi

Nazwa uczelni	Kraj (w nawiasie liczba podpisanych umów)
Uniwersytet Łódzki	Brazylia (4), Chiny (1), Indie (1), Kanada (2), Meksyk (2), USA (9), Wietnam (1)
Politechnika Łódzka	Australia (3), Chiny (3), Egipt (1), Indie (2), Japonia (4), Kanada (4), Meksyk (1), Nigeria (1), Nowa Zelandia (1), RPA (1), USA (11), Wietnam (1)
Akademia Medyczna	USA (2)
Wojskowa Akademia Medyczna	Kanada (1), USA (3)
Akademia Sztuk Pięknych	USA (1)
Akademia Muzyczna	–
Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna	–
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna	USA (1)
Wyższa Szkoła Marketingu i Biznesu	–
Wyższa Szkoła Kupiecka	Gwatemala (1), Kanada (1), Meksyk (1)
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej	–
Wyższa Szkoła Informatyki	USA (1)
Wyższa Szkoła Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń	–
Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych	USA (1)
Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania	–
Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania	Argentyna (1), Brazylia (1), USA (1)
Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Łódzkiej	–
Uniwersytet Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Filia w Łodzi	–

Mapa 3: Łódź w systemie międzynarodowych powiązań gospodarczych – inwestycje zagraniczne.

Mapa wykonana została na podstawie danych uzyskanych w lipcu 2001 r. z Wydziału Rozwoju Miasta, Urzędu Miasta Łodzi. Zebrane dane dotyczyły największych inwestorów zagranicznych miasta Łodzi, przez których uważa się zainwestowanie powyżej 1mln USD.

W Łodzi było zarejestrowanych wówczas 59 inwestorów reprezentujących 16 państw świata. Najwięcej zainwestowanego kapitału pochodziło z krajów Europy Zachodniej, głównie z Niemiec – 251,62 mln USD, Francji – 127,75 mln USD i Włoch – 64 mln USD, ale również znaczące nakłady pochodziły ze Stanów Zjednoczonych – 87 mln USD, z Wielkiej Brytanii – 125,3 mln USD, Korei – 60 mln USD i Australii – 30 mln USD. Stosunkowo najmniejszy udział kapitału zainwestowanego odnotowano natomiast z państw, takich jak: Szwajcaria – 0,3 mln USD, Turcja – 3 mln USD, Dania – 3,8 mln USD i Austria – 10 mln USD, gdzie łącznie kapitał zainwestowany nie przekroczył 17,1 mln USD. W styczniu 2001 r. w Łodzi wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego przekroczyła 860 mln USD.

Zainwestowany kapitał można zaklasyfikować do czterech głównych grup branżowych, a mianowicie: handlowej, przemysłowej, finansowej i innej – branże nie wchodzące w skład wymienionych. Najwięcej kapitału zostało zainwestowane w handel – 440,75 mln USD i w przemysł – 300,21 mln USD. Najmniej natomiast w turystykę – 20 mln USD. Do największych inwestorów branży handlowej należy zaliczyć państwa, takie jak: Niemcy – 171,35 mln USD, Francję – 98 mln USD i Wielką Brytanię – 65 mln USD, które w sumie w badanym okresie zainwestowały 335 mln USD, co stanowi ponad połowę zainwestowanego w tej branży kapitału. Czołowe miejsce, choć nie tak znaczące zajmują także Stany Zjednoczone – 29,5 mln USD, Holandia – 20 mln USD i Norwegia – 15 mln USD.

Wśród inwestorów branży przemysłowej zdecydowanie najwięcej kapitału pochodziło z Niemiec – 80,27 mln USD, Włoch – 64,9 mln USD, Stanów Zjednoczonych – 41 mln USD i Wielkiej Brytanii –38,3 mln USD. Najmniejsze inwestycje w Łodzi zostały poczynione w branży finansowej, turystycznej i innych. W sumie ilość zainwestowanego tu kapitału nie przekroczyła 117 mln USD. W branży finansowej najwięcej, bo aż 56 mln USD zainwestowała Korea, w turystyce Stany Zjednoczone, przeznaczając na ten cel 16,5 mln USD, w innych natomiast – Francja w kwocie 1,85 mln USD. Ta stosunkowo mała wartość zainwestowanego kapitału, w porównaniu z branżą handlową i przemysłową, wynika głównie z małej liczby państw zainteresowanych inwestowaniem w te branże. Z 16 państw inwestujących w Łodzi, 11 przypada na handel i 9 na przemysł natomiast na finanse, turystykę i inne branże tylko po dwa państwa.

Poszczególni inwestorzy przewidują zainwestować jeszcze w Łodzi ponad 660 mln USD, z tego najwięcej Francja – 285,2 mln USD, Niemcy – 160 mln USD i Stany Zjednoczone – 96 mln USD. Inwestycje dotyczyć będą głównie branży handlowej i przemysłowej, na które w sumie zamierza się przeznaczyć 321,77 mln USD. Duże nakłady planuje się na turystykę, w którą Francuzi chcą zainwestować ponad 283,5 mln USD.

Mapa 4: Funkcje Łodzi na tle miast europejskich.

A – mapa przedstawia Łódź na tle „drugich" (pod względem liczby ludności) miast państw europejskich, w aspekcie głównych funkcji ekonomicznych. Ze względu na brak porównywalnych danych statystycznych, dokonano analizy jakościowej funkcji na podstawie dostępnej literatury i istniejących aktualnych opracowań kartograficznych. Punkt wyjścia stanowiły informacje o przewodnich cechach gospodarki zawarte w *Wielkiej internetowej encyklopedii multimedialnej* oraz *The Columbia Encyclopedia i The World Factbook 2001.*

– Funkcje przemysłowe określono na podstawie map zamieszczonych w różnych w atlasach geograficznych.

– Wśród funkcji transportowych wyodrębniono portowe i węzłów transportu lotniczego.

– Funkcję administracyjną przypisano jedynie tym ośrodkom, w których znajdują się siedziby instytucji administracyjnych najwyższego rzędu – centralnych i organizacji międzynarodowych.

– Uznano, że funkcje turystyczne spełniają „ośrodki z dużym nagromadzeniem dóbr kultury", znane kąpieliska nadmorskie i uzdrowiska.

1. Łódź wyróżnia się na tle innych miast przede wszystkim dominacją przemysłu włókienniczego, podczas gdy w zdecydowanej większości pozostałych ośrodków przeważa przemysł maszynowy (jedynie Porto, drugie pod względem wielkości miasto Portugalii, charakteryzuje się przewagą przemysłu włókienniczego).

2. W Łodzi słabo rozwinięta jest funkcja transportu, co jest konsekwencją jej historycznego rozwoju. W Europie Zachodniej drugie miasta to ośrodki portowe (łącznie 13 spośród 37 badanych miast) i ważne węzły transportu drogowej i kolejowej.

3. Łódź nie jest zaznaczana na mapach jako europejski ośrodek turystyczny, mimo występujących w mieście licznych i dobrze zachowanych zabytków XIX-wiecznej architektury przemysłowej.

B – Mapa pokazuje funkcje Łodzi jako ośrodka koncentracji ludności i miejsc zamieszkania w zestawieniu z innymi drugimi miastami Europy. Zaprezentowano wielkość miast mierzoną liczbą mieszkańców oraz jej stosunek do miasta największego, stopień koncentracji ludności – wyrażony odsetkiem całej populacji kraju. W celu ułatwienia porównania Łodzi z innymi miastami, nałożono diagram obrazujący jej wielkość na diagramy ilustrujące liczbę ludności pozostałych miast.

1. Łódź, zajmując 8 miejsce pod względem liczby mieszkańców, należy do większych ośrodków w analizowanym zbiorze drugich miast.

2. Wśród drugich miast Europy stopień koncentracji ludności kraju w Łodzi należy do najniższych. Duży procent ludności krajów skupiają, znacznie mniejsze od Łodzi, drugie miasta w państwach nadbałtyckich byłego ZSRR i w krajach skandynawskich.

3. Łódź jest dwukrotnie mniejsza od stołecznej Warszawy, podobną pozycję zajmują inne drugie miasta Europy, w których mieszka ponad 1 mln osób.

Źródła

http://wiem.onet pl *Wielka encyklopedia multimedialna.*
The World Almanac and Factbook 2001.
The Columbia Encyclapedia, Sixth Edition, 2001.
Geograficzny atlas świata, PPWK im. E. Romera, Warszawa–Wrocław, 1991.
Atlas świata. Encyklopedia geograficzna świata, wyd. OPRES, Kraków 2001.
Europa. Encyklopedia geograficzna świata, wyd. OPRES, Kraków 2001.
Przeglądowy atlas świata. Europa, cz.I. *Popularna encyklopedia powszechna*, wyd. Fogra, Kraków 2000.
Rocznik statystyki międzynarodowej.

Tabela 3. Zespół miejski Łodzi na tle zespołów miejskich „drugich miast" Europy

Zespół miejski	Miejsce wśród zespołów miejskich Europy	Kraj	Liczba mieszkańców (w tys.)		Udział miasta centralnego w zaludnieniu zespołu miejskiego (%)
			zespół miejski	miasto centralne	
Sankt Petersburg	4	Rosja	5 295	4 837	91,4
Barcelona	6	Hiszpania	4 670	1 506	32,2
Mediolan	8	Włochy	3 950	1 304	33,0
Birmingham	15	Wielka Brytania	2 550	1 015	39,8
Hamburg	25	Niemcy	1 705	1 705	100,0
Charków	26	Ukraina	1 660	1 536	92,5
Porto	29	Portugalia	1 605	309	19,3
Marsylia	35	Francja	1 368	798	58,3
Rotterdam	52	Holandia	1 080	590	54,6
Łódź	**57**	**Polska**	**993**	**800**	**80,5**

Ź r ó d ł o: Opracowanie własne na podstawie: *Przeglądowy atlas świata. Europa*, cz. I, pod red. R. Mydela, J. Grocha, wyd. Fogra*; Rocznik statystyczny woj. Łódzkiego,* Urząd statystyczny, Łódź 2000.